

เรื่อง ประเพณีบุญบั้งไฟ เทศบาลตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

รายละเอียด

บทนำ

งานประเพณีบุญบั้งไฟถือเป็นประเพณีของชาวอีสานได้จัดสืบต่อกันมาแต่โบราณเพื่อเป็นการขอฝนให้ตกตามฤดูกาลและให้การเกษตรได้ผลอุดมสมบูรณ์ โดยทั่วไปชาวอีสานนิยมทำบุญตามความศรัทธาคำสั่งสอนของโบราณที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน คือ ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ ซึ่งเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณีตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ทำให้คนอีสานยึดมั่นในการทำบุญตามจารีตประเพณี ฮีตสิบสองคองสิบสี่ มาเป็นเวลานาน คือทำบุญทุกเดือนในรอบ 1 ปี สำหรับเดือนหก (พฤษภาคม) ฤดูฝนก็จะเริ่มและวันเพ็ญเดือนหก ก็เป็นวันวิสาขบูชา ชาวบ้านจึงทำบุญระลึกถึงพระพุทธเจ้า พร้อมกันนั้นก็มีการประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีหนึ่งของภาคอีสานของไทยรวมถึงลาว บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา 1) ประวัติความเป็นมาของประเพณีบุญบั้งไฟ 2) ประเภทของบั้งไฟ 3) ความสำคัญของประเพณีบุญบั้งไฟ 4) การทำบั้งไฟ

ประวัติความเป็นมา

ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลมีหมู่บ้านจำนวน 16 หมู่บ้านมีจำนวนประชากรประมาณ 4,384 คน ประชากรส่วน

ใหญ่อพยพมาจากภาคอีสานประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำนา ทำสวน ทอผ้า จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีบุญบั้งไฟตามแบบของภาคอีสานติดตามมาด้วย โดยมีความเชื่อว่า ประเพณีบุญบั้งไฟนี้จะทำให้การเกษตรอุดมสมบูรณ์ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาลพอเริ่มเข้าเดือนหกต่อเดือนเจ็ดซึ่งอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนมิถุนายนของทุกปี ชาวบ้านจะมีการเตรียมงานใหญ่ คือ ประเพณีบุญบั้งไฟคำว่า “บุญ” ของชาวอีสานหมายถึงการจัดงานต่าง ๆ ขึ้น โดยมีวัดพระสงฆ์และชาวบ้านมาจัดกิจกรรมร่วมกัน การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟจึงมักเริ่มขึ้นที่วัดก่อนโดยมีชาวบ้านมาประชุมเพื่อหาวันจัดงาน เมื่อได้กำหนดวันแล้วมีการบอกบุญไปยังหมู่บ้าน ต่าง ๆ เพื่อให้มาร่วมงาน โดยนำบั้งไฟมาจุดแข่งขันกันและมีกิจกรรมการประกวดขบวนแห่สวยงาม

สรุปได้ว่า ชาวบ้านตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล ส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคอีสานประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น ทำนา ทำสวน ทอผ้า จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณีบุญบั้งไฟ โดยมีความเชื่อว่าจะทำให้การเกษตรอุดมสมบูรณ์ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล

บุญบั้งไฟของตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร เริ่มจัดงานตั้งแต่ปี 2513 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งกิจกรรมในการจัดงานเทศบาลตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลจะเชิญประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มแกนนำประชาชน คณะครูอาจารย์และหัวหน้าส่วนราชการทุกหน่วยงานในตำบล เข้าร่วมประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดวันดำเนินการจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟให้ชาวบ้านได้รับรู้ โดยผู้นำและชาวบ้านได้มีการประชุมเพื่อจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟและกิจกรรมต่าง ๆ ในงานบุญบั้งไฟ และมีการประกวดบั้งไฟของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนหก (6) ของทุกปี การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ จะแบ่งออกเป็น 2 วันดังนี้

วันแรกของงาน ณ สนามกีฬาเทศบาลตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล หมู่ที่ 5 ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร พิธีเปิดงานประเพณีบุญบั้งไฟจะมีการแสดงสาธิตขบวนแห่บั้งไฟจากเครือข่ายต้นตำหรับจากภาคอีสาน มีการรำถวายพญาแถน โดยใช้เพลง ลายเซิ้งบั้งไฟ เป็นดนตรีอีสานให้แต่ละหมู่บ้านคัคนางรำมารำถวายโดยในขบวนจะมีนางรำและขบวนรถบั้งไฟเอ้จากเครือข่ายและที่ชาวบ้านช่วยกันทำในแต่ละหมู่บ้านส่งเข้าประกวดเพื่อชิงถ้วยรางวัลและเงินรางวัล

ในขบวนแห่จะประกอบไปด้วย

1. ตัวพระนาง เป็นรูปลักษณะสี่ถึงผาแดงนางไอ่ หรือตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ พระลักษณ์ พระราม เป็นต้น
2. กระจอกเผือก (กระจอกต่อน) ท้าวพงค์ แปลงร่างมาเพื่อให้นางไอ่หลงใหล
3. ปล้องคาคด ลายรักร้อย ลายลูกพัดใบเทศ ลายลูกพัดขอสร้อย เป็นต้น
4. เกริน เป็นส่วนที่ยื่นออกสองข้างของบุษบก เป็นรูปอรอนเบ็ดลายกนก สำหรับตั้งฉัตรท้ายเกริน ราชรถ

ระดับส่วนท้ายของหางบั้งไฟ

5. บุษบก เป็นองค์ประกอบไว้บนราชรถ เพื่อสมมติให้เป็นปราสาทนางแดงนางไฉ่

6. ต่างบั้งไฟ ลายกระจังปฏิญาณ ลายก้านชด ลายพุ่มข้าวบิณฑ์

7. ลายประกอบตกแต่งอื่น ๆ ลายกระจังตั้ง กระจังรวน กระจังตาอ้อย ลายน่องสิงห์ บัวรวน กลีบขนุน

(รัตนพร สุขประดิษฐ์ และ ภัททียา ทองไทย, 2561)

วันที่สองของงาน ณ ฐานจุดบั้งไฟหมู่ที่ 5 ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ภายในงานจะมีร้านค้าต่างๆ มีการแสดงมหรสพสมโภชน์ (หมอลำพื้นบ้านอีสาน) และการแข่งขันบั้งไฟของแต่ละหมู่บ้านเพื่อชิงรางวัลพิธีปิดจะมีการจุดบั้งไฟแสนจำนวน 5 บั้ง การจุดบั้งไฟล้านจำนวน 1 บั้ง การจุดตะไลแสนจำนวน 3 บั้ง เพื่อเป็นสัญญาณในการปิดการแข่งขันที่มา (สะอาด หลักชัย, การสัมมนา, 6 กันยายน 2564)

จากหลักการข้างต้นเทศบาลตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลจึงจัดทำโครงการงานประเพณีบุญบั้งไฟประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2513 ขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นประเพณีหนึ่งของภาคอีสานของไทยรวมถึงลาว โดยมีตำนาน มาจากนิทานพื้นบ้านของภาคอีสานเรื่องพญาคันคาก เรื่องผาแดงนางไฉ่ ซึ่งในนิทานพื้นบ้านดังกล่าวได้กล่าวถึง การที่ชาวบ้านได้จัดงานบุญบั้งไฟขึ้นเพื่อเป็นการบูชา พระยาแถน หรือเทพวัสสกาลเทพบุตร ซึ่งชาวบ้านมีความเชื่อว่า พระยาแถนมีหน้าที่คอยดูแลให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล และมีความชื่นชอบไฟเป็นอย่างมาก หากหมู่บ้านใดไม่จัดงานบุญบั้งไฟบูชา ฝนก็จะไม่ตกถูกต้องตามฤดูกาล อาจก่อให้เกิดภัยพิบัติกับหมู่บ้านได้ ช่วงเวลาของประเพณีบุญบั้งไฟคือเดือนหกหรือพฤษภาคมของทุกปี (อนุวัฒน์ จันทพา, 2556)

ประเภทบั้งไฟ

บั้งไฟล้าน

บั้งไฟล้านใหญ่กว่าบั้งไฟแสน ไซ้ท่อขนาด 8 นิ้ว ไซ้ดินปืน 1,200 กิโล เรียกอีกชื่อว่า บั้งไฟ 10 แสน เพราะ ไซ้ดินปืน มากกว่ากัน 10 เท่า

บั้งไฟแสน

บั้งไฟชนิดนี้เป็นบั้งไฟขนาดใหญ่ที่สุด บรรจุดินปืนหนัก 120 กิโลกรัมขึ้นไป บั้งไฟชนิดนี้ทำยากที่สุดจะต้องอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ เพราะบั้งไฟชนิดนี้หากแตกแล้วจะเป็นอันตรายมาก เพราะฉะนั้นก่อนทำบั้งไฟจะต้องมีพิธีกรรมบวงสรวงให้ถูกต้องตามหลักการทำบั้งไฟแสนเสียก่อนจึงจะลงมือทำ เมื่อตักบั้งไฟเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการตกแต่งประดับประดาบั้งไฟ

ตะไลแสน

ตะไลแสน เส้นผ่านศูนย์กลาง 4 เมตร มี 4 รู บั้งไฟชนิดนี้ก็คือบั้งไฟจินายขนาดใหญ่แน่นอน มีความยาว

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ประมาณ 9-12 นิ้ว รูปร่างกลมมีไม้บางๆ แบนๆ เป็นวงกลมครอบหัวท้ายบั้งไฟเมื่อพุ่งขึ้นสู่ฟ้าไปโดยทางขวาง (พิภพ สอนผลงาน, การสัมภาษณ์, 2564)

เกณฑ์การตัดสินการประกวดรำบั้งไฟ

1. จำนวนคนที่ต้องรำมีจำนวน 20 คนขึ้นไป ต่อ 1 ทีม
2. ความพร้อมเพียงในการรำและขบวน
3. ความสวยงามของรถแห่บั้งไฟ

เกณฑ์การตัดสินการแข่งขันจุดบั้งไฟ

ใช้เวลาเป็นการตัดสิน จับเวลาตั้งแต่เริ่มจุดจนบั้งไฟจะร่วงลงพื้น จึงจะหยุดเวลา บั้งไฟทีมหรือหมู่บ้านไหน ขึ้นได้นานที่สุดจะเป็นผู้ชนะ (นายสะอาด หลักชัย, การสัมภาษณ์, 2564)

ความสำคัญ

จุดมุ่งหมายสำคัญในการขอฝน ชาวบ้านในภาคอีสานถือว่าบุญบั้งไฟ เป็นพิธีกรรมที่มีความสำคัญมาก เพราะเชื่อว่าหากหมู่บ้านใดไม่จัดงานบั้งไฟก็อาจเกิดภัยพิบัติ โรคภัย ไข้เจ็บ ทุพภิกขภัย แก่ชุมชนได้

การจัดงานบุญบั้งไฟจัดขึ้นเพื่อบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และการละเล่นพื้นบ้านของคนอีสาน (มหรสพสมโภชน์หมอลำพื้นบ้านอีสาน) อันดีของท้องถิ่นและ ของคนอีสาน และส่งเสริมและจัดการแข่งขันการจุดบั้งไฟขึ้นสูงซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของกลุ่มชนในท้องถิ่นก่อให้เกิดความรักความหวงแหนและความสมัครสมานสามัคคีของวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น สุดท้ายเพื่อเผยแพร่และส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนบทรรมนิยมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงสืบไป

ประชาชนได้บำรุงรักษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมการละเล่นศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีของท้องถิ่นให้ประชาชนมีความเข้าใจเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความรักความหวงแหนและความสมัครสมานสามัคคีของวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้นและได้เผยแพร่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชนบทรรมนิยมประเพณีอันดีงามให้คงสืบไป

การจัดการละเล่นในประเพณี บุญบั้งไฟ ในวันสุกดิบชาวบ้านจะจัดขบวนแห่บั้งไฟ ไปยังศาลปู่ตาของหมู่บ้าน ทำพิธีเช่นสรวง มีการจุดบั้งไฟในการเสี่ยงทาย เพื่อเสี่ยงทาย ดูความอุดมสมบูรณ์ และความสำเร็จในการทำนา ในปีนั้น จากนั้นก็จะตีเหล็กกัน ฟ้อนรำรอบศาลปู่ตา อย่างสนุกสนาน จากนั้นก็พากันแห่บั้งไฟ เพื่อจุดแข่งกัน ประกวดประชันกัน มีขบวนแห่บั้งไฟนำขบวนแห่บั้งไฟอย่างตระการตา

บั้งไฟที่มาตรฐาน มีอยู่ 3 ขนาด คือ

1. บั้งไฟธรรมดา บรรจุดินดำไม่เกิน 12 กิโลกรัม

2. บั้งไฟหมื่น บรรจุดินดำ 12 กิโลกรัมขึ้นไป

3. บั้งไฟแสน บรรจุดิน 120 กิโลกรัมขึ้นไป

การจัดงานบุญบั้งไฟจัดขึ้นเพื่อบำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและการละเล่นพื้นบ้านของ
คนอีสานอันดีของท้องถิ่นและของคนอีสาน และส่งเสริมและจัดการแข่งขันการจุดบั้งไฟขึ้นสูง ซึ่งเป็นวัฒนธรรม
พื้นบ้านของกลุ่มชนในท้องถิ่นก่อให้เกิดความรักความหวงแหนและความสมัครสมานสามัคคีของวัฒนธรรมไทย
มากยิ่งขึ้น การจุดบั้งไฟนั้นเป็นการเสี่ยงทาย ถ้าบั้งไฟขึ้นสูง ก็ทำนายว่าฝนจะตกดี ข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์
ประเพณีบุญบั้งไฟ ในจังหวัดกำแพงเพชร มีอยู่หลายหมู่บ้าน เพราะมีชาวอีสานอพยพมาอยู่ในจังหวัด
กำแพงเพชรจำนวนมาก ที่มีชื่อเสียงมากคือ ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเล ที่จัดเป็นงานใหญ่ เพื่อประสานสามัคคี
ประชาชนให้รักกัน ทำงานร่วมกัน งานบุญบั้งไฟจึงกลายเป็นงานประเพณีสำคัญของชาวกำแพงเพชรอีกงานหนึ่ง
(สันติ อภัยราช, ม.ป.ป.)

ส่วนประกอบของบั้งไฟ

1. เลาบั้งไฟ เลาบั้งไฟคือส่วนประกอบที่ทำหน้าที่บรรจุดินปืน มีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกกลมยาว มีความยาวประมาณ 1.5-7 เมตร ทำด้วยลำไม้ไผ่แล้วใช้รั้วไม้ไผ่ (ตอก) ปิดเป็นเกลียวเชือกพันรอบเลาบั้งไฟ อีก
ครึ่งหนึ่งให้แน่น และใช้ดินปืนที่ชาวบ้านเรียกว่า "หมื่อ" อัดให้แน่นลงไปในเลาบั้งไฟ ด้วยวิธีใช้สากตำแล้วเจาะรู
สายขนวน เสร็จแล้วนำเลาบั้งไฟไปมัดเข้ากับส่วนหางบั้งไฟ ในสมัยต่อมานิยมนำวัสดุอื่นมาใช้เป็นเลาบั้งไฟแทน
ไม้ไผ่ ได้แก่ ท่อเหล็ก ท่อพลาสติก เป็นต้น เรียกว่าเลาเหล็กซึ่งสามารถอัดดินปืนได้แน่นและมีประสิทธิภาพใน
การยิงได้สูงกว่า

2. หางบั้งไฟ หางบั้งไฟถือเป็นส่วนสำคัญทำหน้าที่คล้ายหางเสือ ของเรือคือสร้างความสมดุลให้กับบั้งไฟ
คอยบังคับทิศทางบั้งไฟให้ยิ่งขึ้นไปในทิศทางตรงและสูง บั้งไฟแบบเดิมนั้น ทำจากไม้ไผ่ทั้งลำ ต่อมาพัฒนาเป็น
หางท่อนเหล็กและหางท่อนไม้ไผ่ติดกันหางท่อนเหล็กมีลักษณะเป็นท่อนกลม ทรงกระบอกมีความยาวประมาณ
8-12 เมตร ทำหน้าที่เป็นคานงัดยกลำตัวบั้งไฟชูโด่งชี้เอียงไปข้างหน้าทำมุมประมาณ 30-40 องศากับพื้นดิน โดย
บั้งไฟจะยื่นไปข้างหน้ายาวประมาณ 7-8 เมตร ปลายหางด้านหนึ่งตั้งอยู่บนฐานที่ตั้งบั้งไฟ

3. ลูกบั้งไฟ เป็นลำไม้ไผ่ที่นำมาประกอบเลาบั้งไฟโดยมัดรอบลำบั้งไฟ บั้งไฟลำหนึ่งจะประกอบด้วยลูก
บั้งไฟประมาณ 8-15 ลูก ขึ้นอยู่กับขนาดของบั้งไฟ เดิมลูกบั้งไฟมีแปดลูกมีชื่อเรียกเรียงตามลำดับคู่ขนาดใหญ่
ไปหาคู่ที่มีขนาดเล็กกว่าได้แก่ ลูกโอ้ ลูกกลาง ลูกนางและลูกก้อย ลูกบั้งไฟช่วยให้รูปทรงของบั้งไฟกลมเรียวยาว
สวยงาม นอกจากนี้ลูกบั้งไฟยังเป็นพื้นผิวรองรับการเอหรือการตกแต่งลวดลายปะติดกระดาษ

4. ลายบั้งไฟ ใช้ลายศิลป์ไทย คือ ลายกนก อันเป็นลายพื้นฐานในการลวดลายบั้งไฟ โดยช่างจะนิยมใช้
กระดาษดังโกทองด้านเป็นพื้นและสีเม็ดยะเขมเป็นตัวลวดลาย เพื่อให้ลายเด่นชัดในการตกแต่งเพื่อความสวยงาม

5. ตั๋วบั้งไฟ มีลูกโม่จะใช้ลายประจำยาม ลายหน้าเทพพนม ลายหน้ากาล ลูกเฒ่าใช้ลายประจำยาม กำมูนู เปลว และลายหน้ากระดาน
6. กรวยเชิง เป็นลวดลายไทยที่เขียนอยู่เชิงยาบที่ประดับพริ้วลงมาจากช่วงตั๋บบั้งไฟ
7. ยาบ เป็นผ้าประดับใต้เลอบั้งไฟ จะสับลายใต้ขึ้นอยู่กัช่วงบั้งไฟนั้น เช่น ลายก้านชูดลายก้านดอกใบเทศ (dmc.tv, 2556)

การทำบั้งไฟ

จากการสัมภาษณ์ บุญช่วย เนตรโสภา (สัมภาษณ์, 15 กันยายน 2564) ได้พูดถึงการทำบั้งไฟในส่วนต่าง ๆ ให้ออกมามีลักษณะที่ถูกต้องตรงความต้องการ ดังนี้

อุปกรณ์

1. ดินปะสิวดากให้แห้ง
2. ถ่านดากให้แห้ง
3. ท่อ PVC 2.5" ยาว 130 เซนติเมตร
4. หางไม้ไผ่

วิธีทำดินลำตัว

1. เอาดินปะสิวไปบดแต่ไม้ให้ละเอียดใช้กับตะแกรงเบอร์ 9 ประมาณ 8 กิโลกรัม
2. เอาถ่านไปบดให้ละเอียดละเอียดเท่าไรยิ่งดีตามอัตราส่วนดินปะสิว 1 กิโลกรัม ใช้ถ่าน 2.3 ชีด แต่ถ้าใช้ดินปะสิว 8 กิโลกรัม ก็ให้คำนวณเอาเอง
3. แล้วเอาดินปะสิวกับถ่านที่เตรียมไว้มาผสมกันในน้ำเปล่าพอชุ่มๆผสมให้เข้ากันที่สุด

วิธีการทำบั้งไฟดินคอก

ให้เอาดินลำตัวที่ผสมไว้มาให้พอดีผสมกับดินเหนียวน้ำ 1:1 ดินเหนียวน้ำคือดินที่อัดเข้าบั้งแล้วผ่าหรือเจาะออกจากฐานนำมาผสมให้เข้ากันการอัด ต้องอัดให้เกิน 300 ขึ้นไปถึง 400 ให้ดูที่เข็มไฮดอลิคลำดับแรกใส่ดินหัวก่อนแล้วอัดต่อไปเป็นดินคอกใช้แค่ 4 สัดสัดละ 2 ชีดมิล พอหมดคอกแล้วอัดลำตัวยาวตลอดจนเต็ม

การเจาะรู

อัดแล้วทิ้งไว้ 1 คืนแล้วเจาะใช้ 4 เหล็กคอยาว 20 เซนติเมตรไฟกิน 25 เซนติเมตร ที่เหลือแบ่งครึ่ง

การทำหาง

ใช้ไม้ไผ่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 เซนติเมตรยาว ขอเปลี่ยนจาก 300 เป็น 290 เซนติเมตรหนัก 8 ชีดห้าม

เกิน 8 ซีดครึ่งวัดกึ่งกลางเลื่อนหน้า 27 เซนติเมตร ถ่วงเสมอแล้วมัดเข้าบั้ง 37 เซนติเมตร (บุญช่วย เนตรโสภา , การสัมภาษณ์, 2564)

บทสรุป

งานประเพณีบุญบั้งไฟถือเป็นประเพณีของชาวอีสานได้จัดสืบทอดกันมาแต่โบราณเป็นการขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาลและให้การเกษตรได้ผลอุดมสมบูรณ์ โดยทั่วไปชาวอีสานนิยมทำบุญตามความศรัทธาคำสั่งสอนของโบราณที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน คือประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ ซึ่งเป็นแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณีตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ทำให้คนอีสานยึดมั่นในการทำบุญตามจารีตประเพณี ฮีตสิบสองคองสิบสี่ มาเป็นเวลานาน คือทำบุญทุกเดือนในรอบ 1 ปี สำหรับเดือนหก (พฤษภาคม) ฤดูฝนก็จะเริ่มในวันเพ็ญเดือนหก ก็เป็นวันวิสาขบูชา ชาวบ้านจึงทำบุญระลึกถึงพระพุทธเจ้า พร้อมกันนั้นก็มีการประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีหนึ่งของภาคอีสานของไทยรวมไปถึงลาว พบว่า การจัดงานบุญบั้งไฟจัดขึ้นเพื่อบำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและการละเล่นพื้นบ้านของคนอีสาน อันดีของท้องถิ่นและของคนอีสาน และส่งเสริมและจัดการแข่งขันการจุดบั้งไฟขึ้นสูงซึ่งเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านของกลุ่มชนในท้องถิ่นก่อให้เกิดความรักความหวงแหนและความสามัคคีปรองมอดของวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น การจุดบั้งไฟนั้นเป็นการเสี่ยงทาย ถ้าบั้งไฟขึ้นสูงก็ทำนายว่าฝนจะตกดี ข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ ประเพณีบุญบั้งไฟในจังหวัดกำแพงเพชร มีอยู่หลายหมู่บ้าน เพราะมีชาวอีสานอพยพมาอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชรจำนวนมาก ที่มีชื่อเสียงมากคือ ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะเลที่จัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ เพื่อประสานความสามัคคีประชาชนให้รักกัน ทำงานร่วมกัน งานบุญบั้งไฟจึงกลายเป็นงานประเพณีสำคัญของชาวกำแพงเพชรอีกงานหนึ่ง

คำสำคัญ : บุญบั้งไฟ ประเพณีบุญบั้งไฟ ทุ่งโพธิ์ทะเล บั้งไฟล้าน ตะไลยักษ์

ที่มา : https://acc.kpru.ac.th/KPPStudies/index.php?title=ประเพณีบุญบั้งไฟ_เทศบาลตำบลนิคม

ทุ่งโพธิ์ทะเล_จังหวัดกำแพงเพชร

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-05

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=135&code_db=610004&code_type=01